

راهنمای جامع برگزاری کرسی‌های علمی-ترویجی دانشگاه فرهنگیان

مقدمه

هیأت حمایت از کرسی‌های نظریه پردازی و نقد و مناظره در هفدهم بهمن ماه ۱۳۸۲ از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی تأسیس گردید. هدف اصلی از راه‌اندازی این هیأت، حمایت از گسترش کمی و کیفی برگزاری کرسی‌ها در حوزه‌های مختلف علمی و مساعدت مؤثر در بسط آزاد اندیشی و شکل‌گیری جنبش ملی نقد و نظریه‌پردازی در ایران است.

این هیأت به منظور پیگیری اهداف خود، دانشگاه و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشکده‌ها را دعوت به تشکیل کمیته‌های دستگاهی با ریاست رئیس دانشگاه کرده است. در این راستا، دانشگاه فرهنگیان به عنوان تنها نهاد متولی امر تربیت معلم کشور و با چشم‌انداز تبدیل کردن دانشگاه فرهنگیان به قطب تعلیم و تربیت و تربیت معلم کشور، کمیته دستگاهی کرسی‌های نظریه پردازی، نقد و مناظره را تشکیل داده است. متن حاضر با عنوان «راهنمای جامع برگزاری کرسی‌های علمی-ترویجی دانشگاه فرهنگیان» گام مهمی در آشناسازی اعضای دانشگاه فرهنگیان با چستی و نحوه برگزاری کرسی‌های علمی و کرسی‌های ترویجی است.

تعاریف

۱-۲- کمیته دستگاهی

کمیته‌ای است متشکل از رئیس و معاون پژوهشی دانشگاه، ۴ نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه فرهنگیان با رزومه علمی-اجرایی قوی، نماینده ولی فقیه در دانشگاه فرهنگیان و یک تن کارشناس پژوهشی که برنامه‌ریزی، هماهنگی، پیگیری و برگزاری کرسی‌های علمی-ترویجی را در چهارچوب قوانین و مقررات هیأت حمایت از کرسی‌های نظریه‌پردازی، نقد و مناظره در مراکز آموزش عالی و پردیس‌های این دانشگاه مدیریت می‌نماید.

۲-۲- کرسی علمی-تخصصی

به آن دسته از کرسی‌ها که از حداقل استاندارد لازم جهت قرارگرفتن در چرخه بررسی

و صدور سند - صرف نظر از احراز صلاحیت علمی یا عدم احراز - برخوردار باشند و توسط هیأت برگزار گردند **کرسی‌های علمی - تخصصی** اطلاق می‌گردد. منظور از داشتن استاندارد لازم، این است که برای کمیته دستگاہی محرز گردد که طرح پیشنهادی در یکی از انواع کرسی‌های علمی (نظریه پردازی، نقد و نوآوری) می‌گنجد و صاحب طرح نیز شرایط لازم^۱ برای ارائه طرح‌نامه علمی را دارد. انواع نظریه‌ها شامل نظریه‌های تحول علم، نظریه‌های کاربردی و نظریه‌های مطرح در آئین نامه حمایت از کرسی‌ها مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، تعریف شده‌اند.

کرسی‌های علمی - تخصصی در سه سطح انجام می‌شوند:

۲-۲-۱. **نظریه پردازی:** ارائۀ نظریه‌ی علمی جدید که محصول مطالعه و پژوهش روشمند و برخوردار از سطح علمی لازم بوده، دارای مبانی، منطق، فرضیه و دلایل کافی و ساختار علمی مناسب و کاربرد در خور باشد.

۲-۲-۲. **نقد:** استقراء مستدل، متقن و مستند مجموعه‌ی محاسن و معایب یک مکتب، نظریه، و نظر یا اثر علمی، در مسیر ابطال یا تکمیل آن نظریه، با رعایت ادبیات رشته‌ی علمی مربوط و منطق و اخلاق نقد، که از چارچوب نظری و ساختار علمی روشن برخوردار باشد.

۲-۲-۳. **نوآوری:** به ارائۀ روشمند هرگونه نظریه، نظر، رویکرد و نقد علمی جدید در ساحات و سطوح مختلف اطلاق می‌شود. نوآوری دارای سطوح مختلفی است، برخی سطوح آن فراتر از نظر و برخی دیگر فراتر از نظریه است.

۱-۱-۱. **پیش اجلاسیه:** به جلسه‌ی تخصصی، مرکب از صاحب نظر(طرح)، شورای داوران، کمیته ناقدان و ناظران علمی اطلاق می‌شود که طبق ضوابط و مقررات برگزاری اجلاسیه‌ها، به نقد و ارزیابی طرح‌ها می‌پردازند.

۲-۱-۱. **اجلاسیه:** به جلسه‌ی تخصصی با شرایط پیش گفته به اضافه مخاطبان خاص اطلاق می‌شود که ارزیابی نهایی و اعتبارسنجی و امتیاز دهی طرح (نظر) را بر عهده می‌گیرد.

تذکر: تفاوت پیش اجلاسیه و اجلاسیه در آن است که اولاً در پیش اجلاسیه مخاطب عام، البته متخصص مدعو، وجود ندارد و ثانیاً داوری نهایی در آن صورت نمی‌گیرد.

۱. داشتن تحصیلات عالی حوزوی یا دانشگاهی: برخورداری از اثر علمی و رشته تحصیلی یا تحقیقات مرتبط با موضوع کرسی؛ آشنایی و اشراف به نظریات و دیدگاه‌های مطرح در زمینه موضوع مورد بحث؛ داشتن قدرت تجزیه و تحلیل علمی در رشته مورد بحث.

کرسی ترویجی

به آن دسته از کرسی‌ها که توسط مراکز آموزش عالی و پردیس‌های دانشگاه برگزار شده و از حداقل نصاب تشکیل که توسط کمیته دستگاهی مشخص می‌گردد برخوردار بوده ولی حایز استاندارد لازم جهت قرار گرفتن در شمار کرسی‌های علمی نیست کرسی‌های ترویجی گفته می‌شود. کرسی‌های ترویجی به سه شکل زیر تعریف شده‌اند:

مناظره: به هرگونه مباحثه رو در رو، روشمند و منطقی میان دو صاحب‌نظر که به گونه‌ای نقادانه دیدگاه‌ها و نظریات یکدیگر را درباره موضوعی خاصی به چالش می‌کشند تا در نهایت دیدگاه برتر به نحو مسالمت آمیز تفوق یابد، مناظره گفته می‌شود.

عرضه و نقد ایده‌های علمی: به هرگونه تلاش نوآورانه، روشمند و منطقی که هدف از آن ارزیابی و سنجش نقاط ضعف و قوت یک نظریه، مکتب، بینش و جریان و .. جهت کمک به اصلاح و بهبود آن باشد، عرضه و نقد ایده علمی اطلاق می‌گردد.

مساله محور: به مجموعه مباحثات نقادانه، روشمند و منطقی (حداقل ۵ مباحثه و نقد) که میان دو یا چند نفر متخصص درباره موضوعی واحد صورت می‌گیرد و هدف آن کسب آگاهی از دیدگاه‌های یکدیگر و تبیین ایده و رفع سوءتفاهمات است، کرسی‌های مساله محور گفته می‌شود.

مراحل اجرای کرسی‌های علمی-تخصصی

عضو هیئت علمی یا استاد مدعو دانشگاه فرهنگیان یا استاد سایر دانشگاه‌ها^۱ با موضوعی متناسب با اولویت‌های پژوهشی دانشگاه فرهنگیان، می‌تواند موضوعی را که قصد ارائه آن از طریق کرسی را دارد، در قالب طرح‌نامه نقد/نوآوری/نظریه پردازی (پیوست ۱) به کمیته دستگاهی ارسال نماید. کمیته این طرح‌نامه را به چندین داور ارسال می‌کند؛ چنانچه داوران طرح را در حد قرار گرفتن در چرخه تشکیل کرسی علمی-تخصصی ببینند، طرح‌نامه به دبیرخانه هیئت حمایت از کرسی‌ها ارسال می‌شود. این طرح‌نامه توسط کرسی‌های علمی هیئت حمایت از کرسی‌ها مورد بررسی قرار گرفته و چنانچه واجد شرایط لازم دانسته شود، پیش اجلاس تشکیل می‌شود. در جلسه پیش اجلاسیه، ایرادات وارد بر طرح مطرح می‌شود و به صاحب طرح فرصت دفاع و در صورت

۱. لازم به ذکر است به دلیل اهمیت اشاعه امر نظریه‌پردازی و نقد علمی در دانشگاه، همه ذینفعان این دانشگاه از جمله اعضای هیئت علمی، اساتید مدعو، اساتید دانشگاه‌های دیگر که موضوعی در زمینه تعلیم و تربیت و بالاخص تربیت معلم را مطرح کرده‌اند، دانشجویان تحصیلات تکمیلی که در زمینه تعلیم و تربیت و بالاخص تربیت معلم تحقیقاتی داشته‌اند می‌توانند برای ارائه تحقیقات خود در قالب کرسی‌های علمی یا ترویجی اقدام نمایند. دانشگاه فرهنگیان قطب برگزاری کرسی‌های علمی و ترویجی در زمینه تعلیم و تربیت و تربیت معلم خواهد بود.

لزوم، اصلاح داده می‌شود. سپس، اجلاسیه برگزار می‌گردد. نمودار برگزاری کرسی‌های علمی-تخصصی در پیوست شماره ۲ دیده می‌شود.

مراحل اجرایی کرسی‌های ترویجی

اعضای هیئت علمی و اساتید مدعو دانشگاه فرهنگیان و اساتید دانشگاه‌های دیگر با موضوعی متناسب با اولویت‌های پژوهشی دانشگاه فرهنگیان، می‌توانند نتایج فعالیت‌های علمی و پژوهشی خود را در یکی از قالب‌های کرسی ترویجی ارائه دهند. بهتر است اساتید از موضوعات الویت دار دانشگاه فرهنگیان که توسط معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه به پردیس‌ها ابلاغ شده است (پیوست شماره ۳)، استفاده کنند. فرد متقاضی برگزاری کرسی ترویجی، تقاضا و چکیده مقاله خود را به معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه فرهنگیان ارسال می‌کند. این تقاضا در جلسه کمیته دستگاهی کرسی‌های نظریه‌پردازی دانشگاه فرهنگیان مورد بررسی قرار گرفته و در صورت تایید، همراه با ناقدان و داوران پیشنهادی طی نامه‌ای به اطلاع دبیرخانه هیئت حمایت از کرسی‌های نظریه‌پردازی، نقد و مناظره خواهد رسید. پس از آنکه مجوز برگزاری کرسی از سوی دبیرخانه هیئت حمایت از کرسی‌ها صادر شد، نتیجه به اطلاع مدیریت پردیس‌های استانی می‌رسد. مدیریت استان باید شرایط لازم برای برگزاری کرسی را فراهم نماید. یکی از اعضای کمیته دستگاهی یا نماینده ایشان به عنوان ناظر در محل برگزاری کرسی حضور خواهد داشت. فایل کاملی از کرسی برگزار شده مشتمل بر عکس، صوت و فیلم تهیه شده و به معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه ارسال می‌شود. این فایل مستندات به دبیرخانه هیئت حمایت از کرسی‌ها تحویل داده می‌شود تا گواهی برگزاری کرسی‌ها صادر گردد. با دریافت این گواهی، فرد صاحب کرسی می‌تواند از امتیازات برگزاری کرسی برخوردار شود.

۴-۱. کرسی‌های مناظره:

الف) ارکان: دو صاحب نظر-مدیر جلسه

نکته: طرفین مناظره باید هم‌طراز بوده و در موضوع مناظره صاحب تخصص باشند.

ب) فرآیند برگزاری کرسی مناظره:

۱. قرائت کلام ۱.. مجید

۱. لازم به ذکر است که ضروری نیست موضوعی که برای برگزاری کرسی‌های ترویجی پیشنهاد می‌شود حتماً پیش از آن در جایی با عنوان مقاله‌ی کتاب درج شده باشد.

۲. خیر مقدم، اعلام برنامه و زمانبندی مباحث
۳. دعوت از طرفین مناظره جهت قرار گرفتن در جایگاه
۴. شروع مناظره
۵. سئوالات حاضرین از طرفین مناظره
۶. جوابگویی به سئوالات از سوی مناظره کنندگان
۷. اعلام خاتمه جلسه از سوی مدیر

۴-۲. کرسی‌های نقد و عرضه ایده علمی:

الف) ارکان: صاحب کرسی- حداقل ۲ ناقد- مدیر جلسه

نکته: ارائه دهنده باید اثری مکتوب از ایده علمی خود را قبل از جلسه برای ناقدان ارسال کند.

تبصره ۱: کرسی‌های عرضه و نقد ایده علمی که مقدمه کرسی‌های تخصصی می‌باشند نیاز به سه ناقد یا سه فرم ارزیابی ناقدان دارد.

تبصره ۲: دانشجویان مستعد و توانمند با تاییدیه گروه علمی مربوط می‌توانند از قالب کرسی فوق استفاده کنند.

ب) فرآیند برگزاری کرسی عرضه و نقد ایده علمی:

قرائت کلام ا... مجید

۱. خیر مقدم، اعلام برنامه و زمانبندی مباحث
۲. دعوت از سخنران و نیز ناقدین جهت قرار گرفتن در جایگاه و شروع جلسه
۳. ارائه سخنرانی توسط ارائه دهنده طرح
۴. انتقادات ناقدین
۵. پاسخ به انتقادات
۶. انتقادات حاضرین
۷. پاسخ به انتقادات
۸. اعلام خاتمه کرسی از سوی مدیر جلسه

۴-۳. کرسی‌های مسئله محور:

الف) ارکان: دو یا چند صاحب نظر- مدیر جلسه

ب) فرآیند برگزاری هر کرسی مساله محور:

۱. قرائت کلام ... مجید

۲. اعلام شروع جلسه

۳. طرح موضوع جلسه از سوی مجری

۴. شروع بحث از طرف اول (به ترتیب)، جمع‌بندی نهایی

۵. اعلام ختم جلسه از سوی مجری

حمایت از برگزاری کرسی‌ها

طبق «آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیات علمی موسسه‌های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری دولتی و غیر دولتی» مصوب جلسه ۷۷۶ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی، ارائه کرسی‌های علمی- ترویجی ۲ تا ۴ امتیاز، ارائه دستاوردها و نتایج علمی- پژوهشی برگرفته از کرسی‌های نظریه‌پردازی در همایش‌ها و میزگردهای مراکز علمی ملی و بین‌المللی ۴ امتیاز، نقد علمی در حوزه‌های علوم به ویژه علوم انسانی و معارف اسلامی ۳ تا ۷ امتیاز، نوآوری در حوزه‌های علوم به ویژه علوم انسانی و معارف اسلامی ۳ تا ۷ امتیاز، و نظریه پردازی در حوزه‌های علوم به ویژه علوم انسانی و معارف اسلامی ۷ تا ۱۲ امتیاز برای اساتید به ارمغان می‌آورد.

حمایت‌های انجام گرفته از برگزاری کرسی‌ها هم از سوی هیئت حمایت از کرسی‌های نظریه پردازی، نقد و مناظره و هم از سوی سازمان مرکزی دانشگاه فرهنگیان اعطا می‌شود.

۶-۱. حمایت‌های هیئت حمایت از کرسی‌های نظریه‌پردازی، نقد و مناظره

۶-۱-۱. حمایت دبیرخانه هیات از کرسیهای ترویجی (بر اساس آیین نامه مصوب ۹۴/۶/۳۱ دیرخانه هیئت)

۱. حمایت حقوقی

ارائه گواهی کرسی ترویجی مربوطه به صاحب‌نظران

حمایت ترویجی

انتشار محتوای جلسه در قالب کتابچه و ...

تدوین فیلم کرسی

حمایت مادی

حق الزحمه اساتید (حداقل ۳۰۰ هزار تومان)

هزینه تصویربرداری

تبصره: میزان حمایت مالی از کرسی ها تا یک میلیون تومان مبتنی بر شرایط و تشخیص دبیرخانه هیات و براساس مولفه های زیر محاسبه می شود:

هزینه های جانبی (مانند ایاب و ذهاب، اسکان)

مشارکت حضار (اطلاع رسانی، پذیرایی، عوامل اجرایی)

کیفیت برگزاری کرسی (تصویربرداری، تبلیغات محیطی)

اولویت و جذابیت موضوع

۶-۱-۲. حمایت هیئت از کرسی های علمی-تخصصی

مدعاهای علمی که با تشکیل اجلاسهای رسمی، پس از نقد و ارزیابی و دفاع، از سوی شورای داوری، تعیین رتبه شده، امتیاز کافی، کسب می کنند، برحسب مورد، از حمایت های زیر برخوردار می گردد:

الف) حمایت های حقوقی:

۱. معرفی صاحب نظریه و اثر مکتوب به بنیاد نخبگان، صندوق حمایت از پژوهشگران، جشنواره های فارابی، جشنواره های خوارزمی، جشنواره های حوزه، جشنواره های کتاب سال، و دیگر جشنواره های ملی و خارجی و خانه کتاب و ...

۲. هماهنگی لازم برای محاسبه و اعمال امتیاز ارتقاء مرتبه علمی در اجلاسهای با دفاع موفق و کرسی های ترویجی و دستگاه مربوطه طبق آیین نامه ی وزارت علوم (ماده ۲ بند ۱۶) به این شرح می باشد:

۳. پرداخت مبلغ مصوبات اهدایی از سوی دبیرخانه.

ب) حمایت‌های علمی:

۱. تألیف مجموعه‌ی مقالات در نقد و شرح نظریه و نظر و نقد موفق .
۲. تشکیل جلسات و میزگردهای شرح و نقد با حضور یا در غیاب صاحب نظر.
۳. تمهید کاربردی کردن نظریه و اثر بخشی آن، در شؤون کشور، حسب مورد.
۴. هدایت رساله‌های علمی دکتری در جهت شرح، تفصیل، ارزیابی، نقد و کاربردی کردن ابداعات و نظرات و نظریه‌های دفاع شده.
۵. تأمین امکانات مادی لازم در جهت تکمیل تحقیق، ازسوی محقق.
۶. استدامه‌ی نقادی تفصیلی از سوی ناقدان مختلف به انحاء گوناگون.

بند ج) حمایت‌های ترویجی و اجتماعی:

۱. انتشار گزارش نامه‌ی علمی رسمی اجلاسیه‌ی، ارزیابی و دفاع. به عنوان کتاب کرسی.
۲. انعکاس خبری مناسب در مورد جریان برگزاری و نتایج علمی آن.
۳. انتشار نظریه، نوآوری و نقد در پایگاه اطلاع رسانی هیأت حمایت.
۴. ترغیب مؤسسات و شخصیت‌ها به برگزاری جشن و اعطاء هدایا به محقق صاحب نظر.
۵. پیگیری آموزشی کردن نظرات، نقدها و نظریه‌های موفق و مرجع در متون درسی.
۶. اطلاع‌رسانی، پیوسته به متخصصان حوزه‌ی علمی مرتبط با نظریه‌ها در داخل و خارج، در مورد توسعه و تکامل نظریه.
۷. برگزاری رونمایی برای اثر حاوی نظریه و نظر و نقد موفق، در محیط‌ها و مجامع مناسب.
۸. سعی در تبدیل یافته‌های نظریه‌های موفق به صورت فناوری، برحسب اقتضاء.
۹. ترجمه‌ی یافته‌های نظریه‌های موفق به زبان‌های خارجی (به ویژه عربی و انگلیسی).
۱۰. اجرایی کردن مقدمات شرکت صاحب کرسی برای ارائه‌ی مقاله در کنفرانس‌های بین‌المللی.

۶-۲. حمایت سازمان مرکزی دانشگاه فرهنگیان

دانشگاه فرهنگیان تا سقف ۱۶۰۰۰۰۰ تومان برای برگزاری کرسی هزینه در نظر می‌گیرد. به صاحب طرح کرسی ترویجی، ۶۰۰ هزار تومان، ناقد ۳۰۰ هزار تومان، مدیر جلسه ۲۰۰ هزار تومان و برای کارهای اجرایی ۲۰۰ هزار تومان اختصاص داده می‌شود.

طرحنامه ویژه کرسی‌های ترویجی دانشگاه فرهنگیان

..... عنوان کرسی ترویجی:
..... نام ارائه دهنده:
..... رشته‌ی علمی:
..... تاریخ تنظیم طرحنامه:
..... دانشگاه محل خدمت:

۱- مشخصات طرحنامه کرسی ترویجی:

عنوان طرحنامه:

الف: فارسی

ب: انگلیسی

ج: عربی

۲- مشخصات ارائه دهنده:

نام و نام خانوادگی: سطح تحصیلات:

رشته‌ی تحصیلی و حوزه‌ی تخصص:

دانشگاه/پژوهشگاه/حوزه و مؤسسه علمی محل عضویت:

نشانی و تلفن منزل:

نشانی و تلفن محل کار:

تلفن همراه: نمابر:

وبسایت (URL)

پست الکترونیک (Email)

۱- حداقل سه تن از صاحب‌نظران و متخصصان در زمینه موضوع طرحنامه معرفی نمایید:

..... ۱-

..... ۲-

..... ۳-

۳- خلاصه کرسی ترویجی:

در صورتی که بیش از این در قالب مقاله یا کتاب یا طرح پژوهشی طرح مذکور ارائه شده است خلاصه آن را در حداقل ده سطر به فارسی بیان فرمایید.

- بیان مسأله، اصول، اجزا، روش و چکیده در خلاصه تفصیلی ضروری است.

.....

.....

.....

- در صورتی که پیشینه نشر نشده‌ای از موضوع ندارید خلاصه تفصیلی کرسی را حداقل در ده صفحه (به صورت تایپ شده) بیان نمایید.

۴- ارتباط طرحنامه مذکور با اهداف و اولویت‌های پژوهشی دانشگاه فرهنگیان:

- اعضای هیئت علمی، مدرسین، مأموران آموزشی دانشگاه فرهنگیان با موضوعی متناسب با اولویت‌های پژوهشی دانشگاه فرهنگیان، می‌توانند نتایج فعالیت‌های علمی و پژوهشی خود را در قالب کرسی ترویجی ارائه دهند. بهتر است اساتید از موضوعات اولویت‌دار دانشگاه فرهنگیان استفاده کنند.

- (ضمناً برای اطلاع از موضوعات اولویت‌دار دانشگاه به سایت دانشگاه فرهنگیان، پورتال معاونت پژوهش و فناوری به نشانی <https://cfu.ac.ir/pajohesh> مراجعه نمایید)

.....

.....

.....

۵- دستاوردها و نتایج طرحنامه مذکور:

یادآوری: یک نسخه از حکم کارگزینی هیأت علمی و رزومه کامل ضمیمه طرحنامه ارسالی شود.

محل امضاء

تاریخ تکمیل